

NA ÚTĚKU PŘED NÁSILÍM

Pohled do zemí, kde útěk často představuje
jediné řešení

Editorial

Vážení a milí příznivci Lékařů bez hranic,

držíte v rukou podzimní číslo našeho časopisu Bez hranic. Věnujeme se v něm uprchlické problematice, která v posledních měsících dominuje české i evropské veřejné debatě. I my jsme si vědomi složitosti situace a emocí, které tato krize vyvolává, a proto se zde snažíme o komplexní a globální pohled.

Dovolím si začít několika fakty. Podle statistik UNHCR je na útěku téměř 60 milionů lidí – skoro o 10 milionů více než v roce předchozím. Drtivá většina těchto lidí zůstává v zemích, které přímo sousedí s jejich domovinou. Například pouhá 2 % syrských uprchlíků se vydala do Evropy, ostatní zůstávají ve čtyřech sousedících zemích. Situace na pomezí Iráku a Sýrie je hrozná: v posledních letech lidé nejprve utíkali před boji z Iráku do Sýrie, následně se proud otočil a lidé toužící najít bezpečí pro sebe a své blízké pak prchali ze Sýrie do Iráku. Překvapit může pohled na země, které hostí nejvíce uprchlíků: jsou to Pákistán, Libanon, Turecko, Jordánsko a Írán. V Libanonu uprchlíci tvoří již čtvrtinu populace. V relativně stabilním Čadu hledají lidé bezpečí před okolními konflikty a uprchlíci zde tvoří již 4 % populace. A nově se mezi zeměmi s vysokým počtem vysídlených objevila také Ukrajina.

Aby náš pohled byl skutečně globální, je třeba připomenout nešťastný osud barmaských Rohingyů, kteří se zoufale snaží utéci do bezpečí před narůstajícím násilím budd-

histické většiny, nebo situaci v Kolumbii, která donedávna držela smutný primát země s největším počtem vnitřně vysídlených obyvatel. Pokud Vás téma uprchlíků a různých mýtů, které se kolem krize šíří, zajímá, doporučuji článek „12 otázek a odpovědí“ na našem webu.

Současná nejhorší uprchlická krize od roku 1945 neznamena, že zanedbáváme další programy, jako je léčba podvýživy, porodnická péče, očkovací kampaně nebo léčba tuberkulózy a HIV. V této chvíli naše projekty realizuje i řada spolupracovníků z ČR a SR; v terénu máme lékaře, logistiky, farmaceuty, zdravotní sestry nebo finanční koordinátory. Naši kolegové právě pomáhají v Iráku a Jižním Súdánu, na Ukrajině, v Malawi, Nigérii nebo ve Středoafričské republice.

Tuto pomoc můžeme realizovat pouze a jen díky řadě z vás, kteří nás finančně podporujete. V dnešním složitém světě, kdy se řada konfliktů politizuje, je to právě naše nezávislost, neutralita a nestrannost, co nám umožňuje působit uprostřed řady z nich. A klíčovým aspektem této nezávislosti je, že naše financování nepřichází od vlád, ale stojí na 5,7 milionech dárců po celém světě.

S úctou

Pavel Gruber, ředitel

OBSAH

3 Na útěku před násilím

Pohled do zemí, kde útěk často představuje jediné řešení

6 Komiks

Zima v uprchlickém táboře Domíz

8 Zprávy z terénu

Kampaň za dostupné léky, Jemen, ebola

9 Dopis z mise

Lenka Lesná: Jeden den na misi v Kirkúku

11 Malý dar neexistuje

Fundraisingové okénko

BEZ HRANIC

zpravodaj Lékařů bez hranic

Vydavatel

Lékaři bez hranic – Médecins Sans Frontières in Czech Republic, o.p.s.

Veřejná sbírka: 111 333 / 2700

Kontakt

Seifertova 555/47, 130 00 Praha 3

t: 257 090 150

e: office@lekari-bez-hranic.cz

w: www.lekari-bez-hranic.cz

Redakce

Lucia Brinzanik, Mila Janišová, Martin Klzo, Jan Böhm

Grafická úprava

Toman Design

Cena tisku: 3,20 Kč

Na útěku před násilím, na cestě za životem v bezpečí

Od jara letošního roku jitrí Evropu emoce vyvolané přílivem běženců. Lékaři bez hranic se zapojili do záchranných akcí ve Středoziemním moři, stěžejní část našich aktivit však zůstává v zemích, odkud se lidé na cestu vydávají.

Podle údajů Mezinárodní organizace pro uprchlíky se pokusilo Středoziemní moře od března do začátku září překonat více než 378 000 lidí, mezi nimi mnoho žen a dětí. Smutnou skutečností je, že pro 2 760 z nich se tato cesta stala osudnou a ke svému vysněnému cíli se tak nikdy nedostanou.

Při záchranných operacích se našim týmům podařilo prostřednictvím tří lodí plujících Středoziemním mořem dosud zachránit více než 15 tisíc osob. Na palubě lodí i na pevnině poskytujeme lidem na útěku základní zdravotní péči, léčíme následky strastiplné cesty v zoufalých podmínkách i předchozích pobytů v detenčních zařízeních. Mnoho běženců se setkalo s násilím, mnoho žen bylo po cestě znásilněno.

Pokračujeme ale i v práci mezi lidmi žijícími uprostřed násilí a v zoufalých podmínkách – v uprchlických táborech i mimo ně. Přijměte

© Gabriëlle Klein / Lékaři bez hranic

Komunitní pracovníci Lékařů bez hranic pozorně naslouchají problémům vysídlených, aby jim mohla být poskytnuta adekvátní pomoc.

nyní pozvání na virtuální návštěvu tří zemí, kde je v současné době situace tak vyhrocená, že útěk představuje často jediné řešení.

Irák

Po dobytí Mosulu, města na severovýchodě země, takzvaným Islámským státem v červnu 2014, se celá oblast ocitla uprostřed bojů. Více než dva miliony Iráčanů téměř ze dne na den opustily své domovy, mnoho civilistů zůstalo v pasti v šedých zónách uprostřed dvou frontových linií. Ti nejšťastnější se dostali na území iráckého Kurdistanu, kde se usadilo také mnoho syrských uprchlíků. Jiní se vydali do provincií Anbár a Kirkúk. Tam jim několik málo organizací poskytuje humanitární pomoc, oblasti přímo zasažené násilím však zůstávají stále bez pomoci.

Lékaři bez hranic byli jednou z prvních organizací, která na krizi reagovala. V kurdámském Dohúku jsme začali lidem prchajícím před násilím poskytovat zdravotní péči. Ve městě Kirkúk a jeho okolí dosud zůstáváme jedinou mezinárodní zdravotnickou organizací, která vysídleným lidem pomáhá. Několik set tisíc osob se usadilo v uprchlických táborech, jiní žijí v zoufalých podmínkách v nedokončených budovách, kde nemají vodu, elektřinu ani hygienické zázemí. V zimě teploty klesají hluboko pod nulu, v létě dosahují až 50 °C. Takové životní podmínky se velmi brzy odrazí na zdravotním stavu.

Lékaři bez hranic poskytují těmto lidem pomoc prostřednictvím mobilních klinik, jejichž týmy tvoří vždy lékař, zdravotní sestra a psycholog. Všechny služby jsou bezplatné, včetně konzultací rodinného plánování a léčby chronických nemocí.

© Kareem Issa / Lékaři bez hranic

Tábor Kawargosk nedaleko Erbilu. V uprchlických táborech na území iráckého Kurdistanu našli přístřeší převážně syřští Kurdové.

Značnou část aktivit *Lékařů bez hranic* představuje psychologická péče. Mnoho lidí prošlo traumatickými zážitky, bylo vystaveno násilí nebo se stalo jeho svědky. Děti i dospělí cítí úzkost, trpí spánkovými poruchami, nočními můrami, depresemi. Často přišli o všechno, ztratili střechu nad hlavou, viděli umírat své blízké. Díky poskytované psychologické péči se jejich úzkost a traumata mohou alespoň částečně zmírnit.

Až dosud se mezinárodní pomoc soustředila hlavně do oblasti iráckého Kurdistanu, zatímco jiné oblasti, jako například multietnické město Kirkúk ležící jen několik kilometrů od frontové linie, kam vysídlení stále přicházejí ve velkém počtu, zůstává téměř bez pomoci. „Setkáváme se s hroznými věcmi, a přitom to, co vidíme, není než špička ledovce. Ani v nejmenším netušíme, co se děje v oblastech, kde se stále bojuje, kam nemáme přístup,“ podotýká Fabio Forgione, vedoucí mise *Lékařů bez hranic* v Iráku.

„Když ozbrojené jednotky napadly naši vesnici, zajaly mnoho lidí. Nám se povedlo utéct, protože jsme měli auto. Jeli jsme k hoře Sindžár, auto jsme ukryli v údolí a pokračovali pěšky do hor. V horách to bylo těžké, neměli jsme vodu ani jídlo. Celá naše rodina se na začátku dělila o jedinou láhev vody. Na hoře Sindžár jsme strávili týden, než jsme ji mohli bezpečně opustit. Přes Sýrii jsme utíkali na sever do Iráku. Usídlili jsme se v tomto nedokončeném domě společně s dalšími 6 rodinami. Dnes se o dům dělíme už jen se dvěma. Nemáme elektřinu a musíme si nosit vodu v kanystrech, v zimě je nám velmi chladno.“

Voláme do světa, aby slyšel naše hlasy. Jsme obyčejní lidé, nezáleží nám na tom, kde budeme žít, jen chceme žít v bezpečí. Rádi bychom zůstali pohromadě, přes stísněné podmínky jsme si zvykli na společný život, pomáháme si a vzájemně se podporujeme.“ Tak popisuje svůj současný život Kassim Hussein, který musel před rokem společně s rodinou utéct před takzvaným Islámským státem. *

(* Jméno bylo upraveno)

Sahel

Niger, Čad a Kamerun jsou dalšími z mnoha zemí, v nichž přivál lidí prchajících před

Po smrtícím útoku Boko Haram na vesnice uprostřed Čadského jezera opustily domov tisíce lidí.

násilím páchaným ozbrojenými skupinami na civilistech komplikuje už tak tíživou humanitární situaci. Útoky militantního hnutí Boko Haram již dokázaly vyhnat z domovů stovky tisíc osob.

Sahel je pouštní oblastí po desetiletí zasaženou opakovanými potravinovými krizemi, které mají obrovský dopad na zdraví lidí, zvláště ve spojení s častými epidemiemi infekčních nemocí. *Lékaři bez hranic* pracují v oblasti více než 10 let, nyní jsou však naše týmy svědky mimořádně zneklidňující proměny situace. Tyto země, které patří mezi nejchudší na světě, musejí totiž přijímat tisíce vysídlených prchajících před postupem Boko Haram. Násilí a útlak ze strany ozbrojené skupiny destabilizují celou oblast. *Lékaři bez hranic* zahájili i přes bezpečnostní rizika v Čadu, Nigeru a Kamerunu nové aktivity, kterými reagují na obrovské potřeby vysídlených, a přijímají do péče oběti násilí.

Většina lidí prchajících z Nigérie se shromažďuje v nedostatečně vybavených táborech. Čeká je každodenní starost o vodu a jídlo.

Od května 2013 přiměly útoky k opuštění domova jen v severovýchodní Nigérii téměř 1,4 milionu lidí. Okolo 170 000 jich uteklo do sousedních zemí, které nyní čelí útokům i na vlastním území. Pohraniční oblasti se proměnily ve válečné zóny a byl zde vyhlášen krizový stav. Za letošní rok zatím zemřelo nejméně 1 300 lidí.

Příliv vysídlených zhoršuje dlouhodobě kritickou situaci. Například v Čadu představuje snaha získat vodu, jídlo a přístup ke zdravotní péči každodenní výzvu. „Lidé tu žijí v mimořádně choullostivých podmínkách. Špatná bezpečnostní situace na ostrovech uprostřed Čadského jezera a zvýšení počtu lidí, kteří zde nyní žijí, zcela nabouralo křehkou rovnováhu i obchod v oblasti a vedlo k prudkému nárůstu cen,“ vysvětluje Stéphanie Giandonato, vedoucí mise *Lékařů bez hranic* v Čadu. „Někteří uprchlíci se i přes bezpečnostní rizika vydali zpět, protože v táborech chybí jídlo.“

I zde *Lékaři bez hranic* kromě distribuce hygienických balíčků a materiálu pro stavbu přístřeší poskytují psychologickou pomoc. Prostřednictvím mobilních klinik pomáhají lidem, kteří dokázali utéci před nevypočitatelným násilím. S sebou si často vzali jen obavy o budoucnost. Prožívají strach, úzkost, upadají do deprese. Většina vysídlených svádí každodenní soubor s nedostatkem jídla a pitné vody. V uprchlických táborech panují náročné hygienické podmínky, chybí latríny i další sanitační zařízení. Naši spolupracovníci působí také v nutričních centrech a na chirurgických odděleních připravují místní personál na příliv raněných.

Vzhledem k hrozbám delohajícím na celou oblast museli *Lékaři bez hranic* upravit způ-

sob, jakým vedou svoje aktivity. „Už několik let nás napětí v oblasti nutí upravovat naše strategie. Omezili jsme počet mezinárodních spolupracovníků a celá mise podléhá striktním bezpečnostním pravidlům. Takové podmínky ovšem naši práci velmi limitují,“ vysvětluje Souheil Reaiche, vedoucí programů *Lékařů bez hranic* v Nigeru.

„Setkala jsem se s šestnáctiletou Abeni původem z Nigérie. Oba její rodiče zemřeli, stejně jako sousedé. Vzala svého bratra, synovce a čtyři děti sousedů a uprchla s nimi. Nakonec dorazili sem. Když jsem s ní včera mluvila, říkala, že pořád nedostala svůj průkaz uprchlíka. Proto také nedostala žádné jídlo. Děti pláčou hladu. Pro Abeni je mimořádně těžké nést zodpovědnost za péči o šest dětí, zvláště poté, co viděla a zažila hrůzy v Nigérii. Stále znovu prožívá ty traumatizující okamžiky, nedokáže spát, nulová vyhlídka na lepší budoucnost ji neustále uvrhne do depresí. Snažíme se Abeni pomoci, aby lépe zvládala svou úzkost, smutek a strach, ale také aby se dokázala postarat o děti. Situace je však pro ni i mnoho dalších s podobnou zkušeností opravdu tíživá,“ vypráví Aurelia Morabito, psycholožka *Lékařů bez hranic*.

Bangladéš

Lidé žijící ve slumech okolo velkoměst, uprchlíci v táborech okolo hranic s Myanmarem, děti a mladé ženy, komunity v odlehklých oblastech, ti všichni trpí v Bangladéši zoufale nedostatečným přístupem k základním životním prostředkům, tedy jídlu a pitné vodě nebo zdravotní péči. *Lékaři bez hranic* podobně jako v jiných zemích ji i zde poskytují zranitelným populacím spolu s psychologickou podporou.

Příslušníci etnické a náboženské menšiny Rohingyů přicházejí do Bangladéše ze sousedního Myanmaru již 40 let, dnes jich v táborech okolo hranic žije více než 200 000. Utekli před soustavnou diskriminací a násilím a jejich šance na návrat do vlasti je mizivá. Většina z nich není registrovaná a nemá žádné dokla-

© Gazi Nafis Ahmed

Osmiletého chlapce testují na klinice Lékařů bez hranic na opomíjenou nemoc kala azar. Bez léčby je toto onemocnění smrtelné.

© Lékaři bez hranic

Ženy na schůzce s komunitním pracovníkem, kde se mluví o nemoci kala azar.

dy. *Lékaři bez hranic* provozují v provizorním táboře Kutupalong základní zdravotní péči i psychologickou pomoc jak pro Rohingy, tak pro hostitelskou komunitu. Na klinice je také stabilizační centrum pro těžce podvyživené děti, malé lůžkové oddělení a centrum léčby vážných průjemových onemocnění.

Obyvatele Bangladéše však více než násilí vyhání z domova otročké pracovní podmínky a extrémní chudoba, které v zemi panují. V Kamrangircharu, největším slumu hlavního města Dháky, žije půl milionu lidí v zoufalých podmínkách, bez přístupu ke zdravotní péči. *Lékaři bez hranic* provozují ve slumu malé zdravotní středisko, které nabízí bezplatnou základní péči. Mladé ženy a dívky zde mohou požádat o konzultace a služby reprodukčního zdraví. V dalších projektech se *Lékaři bez hranic* zaměřují na léčbu tropické nemoci kala azar.

„Žili jsme s mužem a pěti dětmi v jednom domě v táboře. Přišli jsme sem před pěti lety z Myanmaru, protože se nám tam žilo moc špatně, situace tam pro nás nebyla dobrá. Tři naše mladší děti se už narodily v táboře, ten nejmladší před devíti měsíci na klinice *Lékařů bez hranic*. Moji i manželovi rodiče zůstali v Myanmaru, jsme tady úplně sami a musíme se o sebe postarat. Můj muž občas najde práci na jeden den, jezdí s rikšou nebo stěhuje věci. Někdy se mu ale nedaří práci sehnat, a to pak nemáme nic,“ říká třicetiletá Noor, která přišla s dětmi na vyšetření na kliniku v Kutupalongu.

© Alfons Rodriguez

Přes nesnesitelné horko, zápach a riziko infekce je to pro mnoho lidí ve slumech sběr recyklovatelných plastů jediným zdrojem příjmu.

Zima v uprchlickém táboře v Domizu

Vyprávění v obrazech ilustrátora Olivera Kuglera, který navštívil zdravotnické projekty Lékaři bez hranic pro syrské uprchlíky v iráckém Kurdistanu.

MY KURDOVÉ JSME SE CÍTILI JAKO
UPRCHLÍCI UŽ VE SVÉ VLASTNÍ
ZEMĚ, BYLI JSME TAM DISKRIMINOVÁNI
A ŠIKANOVÁNI...

HABIBOVA
DÍLNA

HABIB
38 LET

JAKO MALÝ KLUK JSEM MILOVAL KRESLENÍ.
KRESLIL JSEM NEJLÍP ZE TŘÍDY. KDYŽ MI BYLO DVANÁCT LET, PŘESVĚDČILA MĚ
NOJE UČITELKA VÝTVARNÉ VÝCHOVY, ABYCH SE PŘIHLÁŠIL DO SOUTĚŽE,
ORGANIZOVANÉ VELETRHEM DĚTSKÉ KNIHY V BOLOGNI. POSLAL JSEM SVŮJ
OBRÁZEK A POROTA HO VYBRALA A OČENILA. TOLIK JSEM SE TĚŠIL,
AŽ DOSTANU POZVÁNÍ DO BOLOGNI. ALE KDYŽ ŘEDITEL NAŠÍ
ŠKOLY ŘEKL, ŽE MÁM PŘINĚST PAS, MOHL NŮJ OTEC DODAT
JEN PAPIR, PODLE KTERÉHO JSEM BYL REGISTROVÁN
JAKO „CIZINEC“. JAKNILE JSEM PAPIR UKÁZAL
ŘEDITELI, VMĚTL MI HO DO TVÁŘE A ŘEKL:

„TY NEJSI ŽÁDNÝ SYŘAN, ZHIZI!“

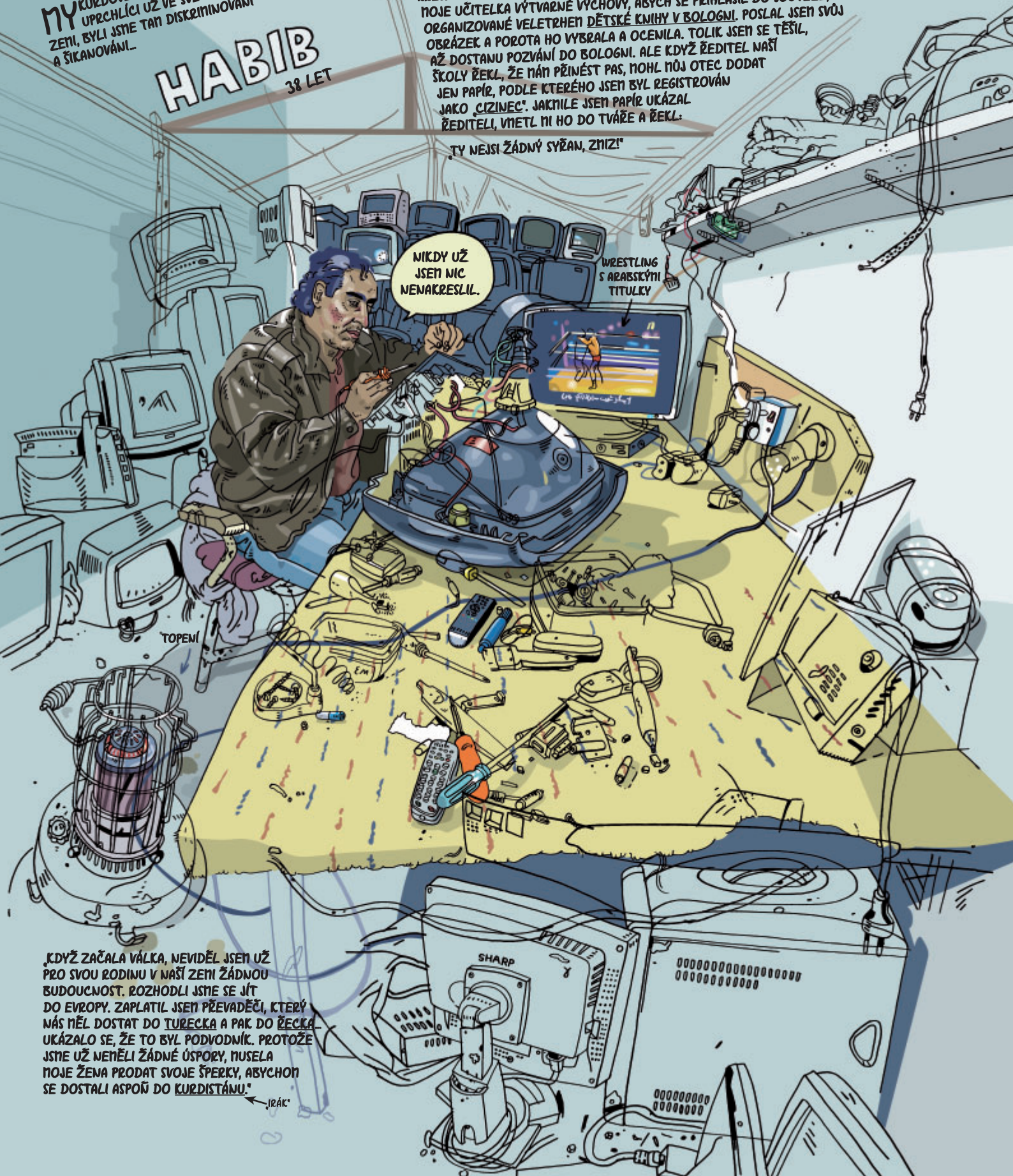
NIKDY UŽ
JSEM NIC
MENAKRESLIL.

WRESTLING
S ARABSKÝMI
TITULKY

TOPENÍ

„KDYŽ ZAČALA VÁLKA, NEVIDĚL JSEM UŽ
PRO SVOU RODINU V NAŠÍ ZEMĚ ŽÁDNOU
BUDUCNOST. ROZHODLI JSME SE JÍT
DO EVROPY. ZAPLATIL JSEM PŘEVADĚČI, KTERÝ
NÁS MĚL DOSTAT DO TURECKA A PAK DO ŘECKA.
UKÁZALO SE, ŽE TO BYL PODVODNÍK. PROTOŽE
JSME UŽ NEMĚLI ŽÁDNÉ ÚSPORY, MUSELA
NOJE ŽENA PRODAT SVOJE ŠPERKY, ABYCHOM
SE DOSTALI ASPOŇ DO KURDISTÁNU.“

IRÁK

UPRCHLICKÝ TÁBOR DONÍZ V IRÁCKÉ ČÁSTI KURDISTÁNU. PRŠÍ. JE ZIMA.

AHMED (41)

UŽ ROK JSME PRYČ Z KÁNIŠLÍ^(*). VŮBEC JSEM NECHTĚL ODEJÍT, ALE SITUACE TADY JE NIMOŘÁDNĚ ŠPATNÁ.

(*) KURSKÉ MĚSTO V SÝRII.

BĚHEM VÁLKY SE CELÁ SPOLEČNOST ZHROUTILA. JÍDLA, ELEKTŘINA A BENZÍN JSOU DRAHÉ A VŠEHO JE MÁLO. PROTOŽE NEBYLA PRÁCE, NEDOKÁZALI JSME SE ŽENOU UŽÍVIT NAŠICH ŠEST DĚTÍ.

„CHUDÍ JSME BYLI UŽ V SÝRII. BYL JSEM ZANĚSTANÝ NA JEDNOM HOSPODÁŘSTVÍ. TADY V TÁBOŘE PRACUJI V JEDNÉ RESTAURACI. VYDĚLÁVÁNÍ ALE VELICE MÁLO... ŽIVOT JE TĚŽKÝ.“

V TÁBOŘE UŽ NEBYLO ŽÁDNÉ MÍSTO. PROTO JSME SI MUSELI POSTAVIT STAN MIMO NĚJ, NA TAKZVANÉM HŘIŠTI[†].

VČERA VEČER V JEDENÁCT HODIN JSME SE ŽENOU ZAČALI PŘIPEVŇOVAT PLACHTU NA STŘECHU. MÁME VELKÉ ŠTĚSTÍ! POTŘEBUJEME ALE JEŠTĚ VÍC UNĚLOHNOTNÝCH PLACHET, ABYCHOM SE OCHRÁNILI PŘED DEŠTĚM.

JEDEN KAMARÁD MI PŮJČIL PENÍZE, ABYCH MOHL KOUPIŤ PLECH A UTĚSNIT NAŠE OBYDLÍ.

POSLEDNÍ ZIMA BYLA VELMI TVRDÁ. SNĚŽILO, BOUŘILO A VŠECHNO BYLO NOKRĚ...

„MŮJ NEJSTARŠÍ SYN (19) A NEJSTARŠÍ DCERA (16) SE CÍTÍ TRAPNĚ, ŽE BY MĚLI SPÁT VE SPOLEČNÉM POKOJI S RODIČI. PROTO ZATÍM ŽIJÍ U SVÉHO STRÝCE V JINÉ ČÁSTI TÁBOŘA.“

MOJI RODIČE JSOU JEŠTĚ V SÝRII. RÁD BYCH JE DOSTAL K NÁN, ALE HRANICE JE ZAVŘENÁ.

V TONTO ROHU JE SUCHO... TADY ŽIJEME A SPÍME.[†]

JSEM NEMOCNÁ... NECHCI TADY UNĚT.

„CHCI ZENĚT V KÁNIŠLÍ.“

„CHCI SE STÁT UČITELEM.“

„CHCI ZPÁTKY DO NAŠEHO DOMU V KÁNIŠLÍ.“

JEDEN MŮJ BRATR A JEDEN BRATRANEC ŽIJÍ UŽ 18 LET V NĚMECKU...

„CHTĚLA BYCH ZPÁTKY ZA KAMARÁDEM KAWOU, POŽÁD JSME SI SPOLU HRÁLI.“

STÝSKÁ SE MI PO NAŠICH KRÁLEČECH...

KÁPESNÍ SVÍTLNA

CHCI, ABY MOJE DĚTI MOHLY CHODIT DO ŠKOLY, V TÁBOŘE ALE NENÍ DOST MÍST. STÝSKÁ SE MI PO NAŠEM DOMĚ A NAŠÍ MALÉ ZELENINOVÉ ZAHŘÁDKĚ, KDE ROSTLY I POKRANČE A CITRÓNY.

RÁDIO POTŘEBUJEME KVŮLI ZPRÁVÁNÍ ZE SÝRIE.

VELMI RÁD BYCH SE TADY TAKÉ DOSTAL.

ALE NEVÍM JAK.

SILNĚ KAŠLE

Zprávy z terénu

Dostupnost léků pro miliony lidí v ohrožení

© Lékaři bez hranic

Indie je „lékárnou rozvojového světa“. Tamní zákony brání farmaceutickým společnostem, aby donekonečna uměle prodlužovaly své patenty. To umožňuje výrobu cenově dostupných generických verzí originálních léků – závisí na nich miliony lidí, zejména v chudých zemích. Potřebují je i statisíce pacientů *Lékařů bez hranic* na celém světě. USA, Japonsko, Švýcarsko a EU se ale snaží chránit vlastní farmaprůmysl a tlačí na Indii, aby produkci generik snížila. Proto jsme zahájili kampaň Hands Off Our Meds (Ruce pryč od našich léků). Vyzýváme indického premiéra, aby necouvl a „lékárnou rozvojového světa“ bránil. Připojit se můžete na sociálních sítích pod tagem #HandsOffOurMeds.

21 milionů Jemenců potřebuje humanitární pomoc

Konflikt mezi povstaleckými silami Hútíů a armádou spolu s koalici vedenou Saúdskou Arábií těžce dopadl na nejchudší stát arabského světa. *Lékaři bez hranic* dokázali nepřetržitě poskytovat pomoc pacientům i přes extrémní nesnáze, kdy ze začátku nebylo možné do země dopravit zdravotnické posily

© Narciso Contreras / Lékaři bez hranic

ani potřebný materiál. Naše týmy od letošního března ošetřily přes 10 500 pacientů s válečnými zraněními. V současnosti pracují v sedmi městech, podporují místní zdravotnická zařízení a za vysídlenými obyvateli vyrážejí s mobilními klinikami. Konflikt ale zuří dál: lidé umírají při náletech, nedostává se jim vody ani jídla a mnozí nemají žádný přístup ke zdravotní péči.

Smrtící epidemie eboly ještě není u konce

© Yann Libessart / Lékaři bez hranic

Epidemie v západní Africe se už vytratila z titulků světových médií, boj s ebolou ale pokračuje dál. V Guineji a v Sieře Leone je nyní evidováno jen několik pacientů, ti ale mohli dříve nakazit další osoby a nemoc tak může znovu propuknout v plné síle. Dobré zprávy se objevily na konci července. Závěry zkoušek, na nichž se *Lékaři bez hranic* podíleli, ukázaly vysokou účinnost nové experimentální vakcíny proti ebolou. Nejdříve jsme ji podali zdravotníkům v první linii a očkování by měli být i lidé, kteří byli v kontaktu s nakaženými. Doufáme, že tak bude možné brzy přerušit všechny řetězce přenosu a největší epidemii eboly v historii zastavit.

SPOLUPRACOVNÍCI Z ČR A SR NA MISI

Ján Duleba

anesteziolog – Nigérie

Eva Frišová

finanční koordinátorka – Demokratická republika Kongo

Markéta Hajná

laboratorní technička – Malawi

Ondřej Holcman

technický specialista – Jižní Súdán

Jitka Kosíková

zdravotní sestra – Afgánistán

Filip Krygel

chirurg – Afgánistán

Eva Kušíková

anestezioložka – Haiti

Vlasta Hynková

zdravotní sestra – Jižní Súdán

Hassane Issiali

farmaceut – Středoafrická republika

Sanober Janvekar

anestezioložka – Burundi

Michal Kosorín

administrátor – Irák

Lenka Lesná

lékařka – Irák

Jana Machado

farmaceutka – Jižní Súdán

Zdeněk Müller

logistik – Irák

Lenka Pinkavová

administrátorka – Jižní Súdán

Reena Sattar

finanční a HR koordinátorka – Ukrajina

Tomáš Suchoň

logistik – Středoafrická republika

Pomáhejte s námi,

potřebujeme vás!

Jeden den na misi v Kirkúku

Lékařka Lenka Lesná pracuje jako vedoucí zdravotnických týmů v iráckém Kirkúku. Spolu s místními lékaři, zdravotními sestrami a psychology zajišťuje prostřednictvím mobilních klinik péči pro tisíce lidí, kteří uprchli před násilím takzvaného Islámského státu.

Je přesně 4:30 ráno a já už se skoro pravidelně budím s muezzinem, který zpívá ranní modlitbu v mešitě naproti. Začíná nový pracovní den. Těsně před osmou se s ostatními třemi kolegy z našeho domu sejdem na snídani. V osm se pouštíme do práce. Po příchodu do kanceláře, která se nachází ve stejném areálu jako dům, slyšíme ze všech stran „sabah al cher“, pozdrav od místního personálu. Všichni se usmívají, zdraví, objímají. Jako jedna rodina.

Před krátkým ranním hlášením ještě stihnu požádat lékaře, aby se dnes pokusili zjistit, kolik pacientů trpících chronickými nemocemi jsme už neviděli déle než měsíc. Je to jedna z asi milionu informací, které potřebujeme znát dříve, než pro ně začneme upravovat program. Momentálně v něm máme registrovaných asi 800 lidí.

Drtivou většinu našich zdravotnických týmů tvoří vysídlení. Sami museli utéct před takzvaným Islámským státem a prošli si nejrůznějšími traumaty s tím spojenými, byli svědky zničení veškerého svého majetku, někteří si nemohli vzít ani doklady, někteří viděli umírat svoje blízké... A přece nyní s vypětím všech sil pomáhají svým krajanům.

Po ranní schůzce následuje výjezd do terénu. Dnes jedu s doktorkou Sawbar a doktorem Alim*. Mým úkolem coby vedoucího zdravotnického týmu je co nejvíce tým podporovat a zabezpečit, aby poskytovaná péče byla v souladu s protokoly *Lékařů bez hranic*. Dnes se setkáváme s úplně novými pacienty. Během krátkého rozhovoru s některými z nich zjišťujeme, že přišli teprve nedávno z města Fallúdža, kde je delší dobu zadržovali před mostem přes řeku. Druhá skupinka dorazila z Havídži. Obě města leží na území kontrolovaném tzv. Islámským státem. Lidé jsou vyčerpaní a vystrašení. Starší žena Marwa přichází v předšokovém stavu s typickou bolestí na hrudníku. Dr. Sawbar pohotově reaguje a po základním ošetření posílá pacientku s podezřením na infarkt jako urgentní případ

do nejbližší nemocnice. Největší problém při převozu pacientů představuje přechod přes kontrolní stanoviště, kterými se tato oblast bohužel jen hemží. Tato pacientka našťastí dorazí v pořádku.

Nejvíce pacientů do mobilních klinik přichází s nemocemi dýchacích cest a kožními infekcemi. Vzhledem k tomu, jak tu vysídlení lidé žijí, to není nic překvapivého. Stany, nedostavené domy, často nekvalitní zdroj pitné vody...

Pracujeme v různých podmínkách, někdy je naše klinika ve škole, jindy v rozestaveném domě, ve stanu, někdy máme ventilátor, jindy je uvnitř 45 °C a vydýchaný vzduch. Ošetřujeme všechny bez rozdílu, jen na základě jejich zdravotního stavu. Vybavení naší mobilní kliniky je z praktických důvodů velmi omezené, takže když potřebujeme pacienta laboratorně vyšetřit, snažíme se ho dostat do nejbližšího zdravotnického zařízení, kde takové vybavení mají.

Dnes k nám přišel patnáctiletý chlapec s nově diagnostikovanou cukrovkou, který by se měl léčit inzulínem. Je ale bez léčby s příznaky svědčícími o vysoké hladině cukru v krvi. Nejprve léčbu odmítá, ale po podrobném poučení a vysvětlení přijímá hospitalizaci a nastavení na inzulín. S takovými případy, kdy pacienti přestanou nebo ani nezačnou brát léky, se setkáváme často. Některým léky došly nebo na ně nemají finanční prostředky, jiní odmítají léčbu, protože ji dostatečně nechápu.

Komunikace s místními autoritami a úřady je nesmírně důležitá, proto aby se o nás lidé dozvěděli a přišli. Přichází za námi starosta, děkuje a chce nám ukázat sousední vesnici téměř zničenou boji. Jedeme autem asi 10 km. Některé domy, včetně školy a tří mešit, jsou úplně zničené, v některých dalších se zřejmě stále nacházejí trhavin. Zdravotnické středisko bylo také zničené, ale místní ho po návratu od základů postavili znovu, takže náš tým tam může začít brzy pracovat. Ředitel zařízení mluví o tom, že se lidé změnili, všichni se bojí a žijí ve stresu. Ukazuje nám dům, kde byli

© Lékaři bez hranic

sama žena ve středním věku, která při útocích IS přišla o manžela a dva syny. Náš psychologický tým se u ní brzy zastaví...

Do kanceláře se vracíme před třetí hodinou. Následuje setkání zdravotnického týmu, které míváme jednou týdně. Sdílíme svoje zážitky, řešíme problémy a technické záležitosti a snažíme se tak pomoci našim místním spolupracovníkům vyrovnávat se stresem. Na závěr se loučíme s asistentkou administrátora, která po třech letech čekání dostala vízum do USA. Dáme si spolu s téměř 50členným týmem dort a džus, natočíme pár videí, která určitě skončí na facebooku, který je tu velmi oblíbený. A v 16:30 končí místnímu týmu oficiální pracovní doba.

V kanceláři pak už zůstávají většinou jen expati a dnes také můj místní asistent. Nestihli jsme totiž dokončit nějakou kancelářskou práci. Povídáme si při práci o tom, jaké to bylo před červnem loňského roku, kdy pracoval v dětské nemocnici.

Loučíme se okolo šesté a mě ještě čeká pravidelná schůzka s projektovou koordinátorkou. A potom ještě povinný ping pong s kolegou Michalem, večere, možná nějaký film a zanedlouho zase ranní modlitba s muezzinem... ■

(* jména byla změněna)

Proč podporuji Lékaře bez hranic

**Ing. Eva Smolková (středoškolská učitelka, Bílovec)
Pravidelná dávkyně Lékařů bez hranic od roku 2013**

Prispívám na neziskovou organizaci Lékaři bez hranic už dva roky. Inspirovala mě moje maminka, která tuto organizaci víceméně tajně a neokázale podporuje déle než já.

Velmi na mě zapůsobil letáček s otvorem znázorňujícím paži podvyživeného dítěte. Malý finanční příspěvek, který pravidelně posílám, vnímám jako lidskou pomoc někomu, kdo je na tom hůř než já. Někde je na tom někdo špatně, a já si žiji docela dobře.

V oblastech postižených přírodními pohromami, ale třeba i válkou nebo vojenskými konflikty působí čeští lékaři i s vybavením, ne jako

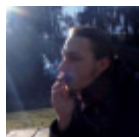
nekalá konkurence místním lékařům, ale v těch skutečně nedostatkových oborech, a navíc pomáhají školit místní lékaře, což může mít skutečně dlouhodobý přínos.

Líbí se mi, že se Lékaři bez hranic nikdy neptají na politické pozadí konfliktu, jejich cílem je pouze pomoc postiženým. Lékaři bez hranic nemlčí, ale podávají svědectví o situacích, o kterých by měla veřejnost vědět.

To oceňuji zejména v současné době, kdy je Evropa zaplavena uprchlíky. Jsem učitelka a vím, jak těžké je přesvědčit děti o nutnosti pomoci těmto lidem na útěku z vlastní země. ■

f Lékaři bez hranic na sociálních sítích

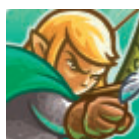
S prací Lékařů bez hranic se můžete seznámit i na Facebooku, kde nás podporuje skoro 85 tisíc fanoušků. Jejich nejmilejší komentáře za poslední dobu vám tentokrát přinášíme. Připojte se i vy na [fb.com/lekaribezhranic](https://www.facebook.com/lekaribezhranic).

Honza Kašpárek: Díky za to, co děláte. V dnešním světě je velmi málo věcí, které by mi přišly jednoznačně dobré – a práce Lékařů bez hranic je jednou z nich. Držím vám palce a pokusím se vás podpořit...

Jana Syrovátková: Zrovna minulý týden mi od MSF přišla složenka a mapa. Mapu jsem si nechala a složenku vyhodila. Nějak mi dochází, že jsem to měla udělat spíš obráceně. Tak dobře, jdu jí najít. Ještě, že třídím odpad... ☺

Jan Ďoubal: Jste skvělí, díky vám i my, co jinak sedíme doma nebo v práci, můžeme pomáhat tam, kde je to potřeba...

Jaroslava Kubátová: Andělé existují, jenom často nemají křídla a říká se jim humanitární pracovníci. Hodně síly a odhodlání do dalších let!

Veronika Jonášová: Jsem opravdu moc ráda, že pravidelně přispívám vaší organizaci. Jen tak dál, moc vaší práci fandím a nesmírně si jí vážím!

Monika Prokopová: Spousta lidí se na pár sekund pozastaví nad fotkami nemocných, podvyživených dětí, dá like a jde si po svých. VY děláte svět lepším i za cenu vlastního života. Víc takových lidí jako jste VY. Respekt Vám všem.

Jana Dosoudilová: Přeji Vám hlavně zdraví a možnost dál vykonávat práci, která Vás naplňuje, zachraňuje životy a je stejně tak nádherná, jako nesmírně náročná. A až skončí, přeji Vám šťastný návrat domů k Vaším blízkým. Máte mou hlubokou úctu.

Ája Musiolková: I já vám všem přeju hodně zdraví, štěstí a duševní síly při vykonávání vašeho poslání. Děláte záslužnou činnost. Jste odvážní. Místo sezení doma v teplíčku u televize, jdete do neznáma, do nebezpečna, protože je tam spousta obyčejných trpících lidí, co vaši pomoc potřebují. Máte náš obdiv. ☺ Držte se.

Zdenka Lněničková: Vždycky, když čtu Vaše příběhy, cítím za prvé velkou radost, že někdo jako Vy existuje, a za druhé cítím svou totální bezmoc a nepotřebnost... Člověk si najednou připadá opravdu zbytečný, když čte, co vše zažíváte Vy i Vaši pacienti, co vše dokážete řešit. Mám vůči Vám neskutečný obdiv.

Malý dar neexistuje

Darovat má smysl v každém případě. Je přirozené váhat, jestli mám podporovat nějakou organizaci, když mohu dát třeba jen malou částku. Věřte, že když se spojí mnoho malých dárců, vytvoří spolu velkou sílu, která nám pomáhá ošetřit téměř devět milionů lidí ročně.

Když se rozhodujete, zda a kolik darovat, je správné si klást otázky. Mám šanci jako jednotlivec něco ovlivnit? Jakou částku mám vlastně darovat? Je skutečně můj dar využit efektivně? Jako dárcé máte právo znát organizaci, které přispíváte, být informovaný o jejich projektech a ověřovat si smysluplnost a účinnost využití vašeho příspěvku.

Naše organizace se snaží s dárci i širokou veřejností komunikovat tak, aby se k Vám odpovědí na všechny otázky dostávaly v co nejsrozumitelnější formě a byly pro Vás snadno dostupné a dohledatelné.

Také proto jsme v časopise *Bez hranic* zavedli tuto rubriku, v níž se můžete dozvědět zajímavosti z oblasti dárcovství. Magazín vydáváme dvakrát ročně – v dubnu a v říjnu. V jednom z předchozích čísel jsme Vám ukázali, jakým způsobem nakládáme s Vašimi dary a jak velká část se dostane do terénu.

V tomto čísle se pokusím zodpovědět otázky, které si možná kladete předtím, než se rozhodnete neziskovou organizaci podpořit: Mohu jako jednotlivec něco změnit? Bude mít i malý příspěvek smysl?

Odpověď je jasná: na každém příspěvku záleží. Každá kapka v moři má svůj význam a je nenahraditelnou součástí celku. *Lékaři bez hranic* mají po celém světě téměř 6 milionů soukromých dárců. Každý z nich přispívá tak, jak je to pro něj přijatelné. Něco jako „malý dar“ pro nás tedy vlastně neexistuje: pro někoho představují desetitisíce korun částku, kterou ve svém rozpočtu ani nezaznamená. Pro někoho jiného může být darování padesátikoruny projevem ochoty podělit se o poslední peníze. Tím, že se dárci spojí, vzniká obrovská síla. Proto nejde jen o výši Vašeho daru, ale především o Vaše přesvědčení, že svým rozhodnutím darovat něco změníte. I kdyby to byl jen jediný zachráněný život.

Ročně provedou *Lékaři bez hranic* v téměř 70 zemích světa více než 9 milionů lékařských vyšetření. To je skoro tolik pacientů, kolik má Česká republika obyvatel. Obdiv za tyto vý-

sledky nepatří jen našim spolupracovníkům na misiích, kteří poskytují pomoc přímo v terénu, ale také Vám – našim dárcům. Bez českých dárců bychom tolik lidí ošetřit nedokázali. A tak i přesto, že nám řada lidí daruje drobné částky, společně dokážeme mnoho.

Od založení organizace *Lékaři bez hranic* v roce 1971 hledáme stále efektivnější cesty, jak zaručit péči lidem, kteří ji potřebují. Velkou výzvou je pro nás vedle zdravotnické práce také logistika. Potřebujeme převážet mnoho zdravotnického materiálu, často velice rychle a do velmi odlehlých oblastí. Proto máme v Evropě několik velkých logistických center, do kterých nakupujeme materiál hromadně, abychom šetřili náklady. Naše logistika funguje tak efektivně, že například po letošním zemetřesení v Nepálu jsme na místě už 48 hodin po katastrofě měli několik zdravotnických týmů.

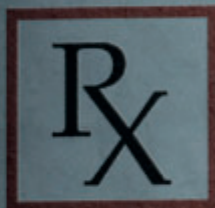
V našich skladech se nachází různé zdravotnické zásoby: od obvazů za pár desítek korun až po celé nafukovací mobilní nemocnice v ceně statisíců korun. V terénu potřebujeme nepředstavitelné množství materiálu. S nedostatečným vybavením bychom nikdy nemohli poskytovat zdravotní péči na tak vysoké

úrovni, na jaké se nám to dosud daří. A tak ve chvíli, kdy váháte o smysluplnosti darování menší částky, si můžete vzpomenout na police v našem skladu. Možná právě vaše stokoruna rozhoduje o tom, jestli se mezi ostatním vybavením objeví zásoba obvazů, nebo ne. A možná, že právě tento „Váš obvaz“ bude potřeba, aby zachránil život člověku v Jižním Súdánu, v Nepálu nebo na Ukrajině.

V pražské kanceláři sledujeme všechny dary. Pečlivě evidujeme přijaté peníze i to, kolik a na co vydáváme. Naše hospodaření pak ještě kontrolují auditoři, aby potvrdili, že při nakládání s Vašimi dary nechybujeme. Za mnoha a mnoha čísla, která nám projdou rukama, si ale stále představujeme konkrétní dárci. Lidí, kteří ukrojili část ze svého rozpočtu. Lidí, kteří se vzdali nějakého luxusu, ale také lidí, kteří možná darovali z posledního. Nerozlišujeme mezi malým a velkým darem v tom, že bychom si jich jinak vážili. Malý dar pro nás v tomto smyslu neexistuje. Existuje jen velká solidarity a ochota pomoci lidem v nouzi, kterou nám s dary posíláte. A za to Vám děkujeme.

Martina Pavlicová
Péče o dárcé

Č.š.:

64121

POUŽITELNÉ DO:

06/10/15

NENÍ NIC HORŠÍHO

NEŽ MUSET POPISOVAT SVŮJ AKUTNÍ PRŮJEM SILNĚ NEDOSLÝCHAVÉ LÉKÁRNICI.

POKUD NEJSTE JEDNÍM Z PÁR ŠŤASTLIVCŮ
NA HAITI, KTERÝM SE DÍKY VČASNÉ
LÉČBĚ Podaří PŘEŽÍT EPIDEMII CHOLERY.

Přispějte a pomozte zajistit lidem v nouzi přístup
ke zdravotní péči.

www.lekari-bez-hranic.cz

MEDECINS SANS FRONTIERES
LÉKÁŘI BEZ HRANIC

1034005679801